

Bijlage bij raadsvoorstel begroting 2018-2021:

Toelichting scenario's sociaal domein

Voor Programma 3 Sociaal Domein zijn drie scenario's ontwikkeld. De werkconferentie Sociaal Domein heeft in 2017 gewerkt aan een begroting waarin keuzes (en de gevolgen ervan) worden voorgelegd aan uw raad. Het college heeft dit inzicht uitgewerkt in drie (meerjarig sluitende) scenario's.

De transformatie geeft ons steeds meer inzicht in hoe beleid en financiën zich tot elkaar verhouden. Hierdoor hebben we nu beter inzicht in waar er geld bij moet, maar ook wat er af kan. Deze ontwikkelingen zijn verwerkt in de scenario's. De drie scenario's worden hieronder gepresenteerd inclusief een toelichting op de financiële en inhoudelijke keuzes die binnen de scenario's gemaakt zijn.

Ter voorbereiding op de vorming van een nieuwe coalitie zal daarnaast een ambtelijke taskforce worden ingericht. De taskforce ontwikkelt een aantal inhoudelijke beleidskeuzes en lange termijn scenario's voor het sociaal domein. De uitkomsten van de evaluaties binnen het sociaal domein worden hierbij betrokken. Hiermee worden de lange termijn beleidskeuzes (2019 en verder) overgelaten aan de nieuwe raad en college.

1.1. Achtergrond ontwikkeling financiële opgave

Het is in de aanloop naar een begroting toe gebruikelijk om financiële ontwikkelingen, wensen en beschikbare middelen tegen elkaar af te wegen. Wat nieuw is, is dat wij de financiële opgave en de invulling ervan nu in scenario's aan uw raad voorleggen, zoals afgesproken in de werkconferentie. Hieronder volgt allereerst de ontwikkeling van de financiële opgave, gevolgd door de toelichting erop.

Tabel 1. Ontwikkeling financiële opgave sociaal domein

	2018	2019	2020	2021
Totaal ontwikkeling financiële opgave	€ 2.525.160	€ 2.452.660	€ 2.557.660	€ 2.557.660
FermWerk	€ 1.300.000	€ 1.300.000	€ 1.300.000	€ 1.300.000
Voortzetting beleid	€ 247.000	€ 247.000	€ 247.000	€ 247.000
Dekking nieuw beleid	€ 145.000	€ 145.000	€ 250.000	€ 250.000
Organisatiekosten	€ 833.160	€ 560.660	€ 560.660	€ 560.660
Openstaande taakstelling		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000

Toelichting tabel 1.

- **FermWerk:** de gemeenteraad is reeds geïnformeerd over het tekort op de begroting van FermWerk. Zie ook de raadsinformatief (17R.00493). Tevens heeft uw raad zijn zienswijzen kenbaar gemaakt naar aanleiding van de kaderbrief Ferm Werk 2018 en naar aanleiding van de begroting Ferm Werk 2018.
- **Voortzetting beleid:** de pilot zorg-onderwijsarrangement draait succesvol. Woerden biedt op middelbare scholen in Woerden zorg en ondersteuning aan leerlingen, zonder dat zij daarvoor eerst naar een verwijzer hoeven. De begeleiding wordt dus direct ter plaatse ingezet op de vindplaats van de jongere. Voor de pilot is tot op heden incidenteel dekking gevonden. Voor omzetting naar regulier beleid is structurele dekking nodig.
- **Dekking nieuw beleid:** de gemeenteraad stemde dit voorjaar in met de gekantelde werkwijze voor armoedebestrijding. Zoals bekend vereist het nieuwe beleid aanvullende dekking.
- **Ontwikkelingen ambtelijke organisatie:** het college heeft uw raad afgelopen jaar meegenomen in de knelpunten binnen de ambtelijke organisatie: vooral de transformatie trekt een zwaardere wissel dan voorzien op de beschikbare beleids capaciteit, informatievoorziening, bedrijfsvoering en uitvoering. De problematiek piekt in 2018, maar kent ook daarna een structurele component.
- **Openstaande taakstelling:** in de Programmabegroting 2017-2020 stelde uw raad een taakstelling op het sociaal domein vast. De scenario's in deze begroting voorzien in een dekking voor de taakstelling.

Voorafgaand aan deze begroting ontwikkelt zich een opgave in het sociaal domein van ca. € 2,5 miljoen. 1,2 miljoen was lopende het jaar voorzien en daarbij is telkens aangegeven dat deze tekorten binnen het sociaal domein worden opgelost. Dat is op zichzelf een uitdaging die inspanning en keuzes vereist, maar niet onmogelijk is.

Deze opgave wordt echter complexer door de ontwikkeling van het tekort op de begroting van Fern Werk. Dit tekort is deels het gevolg van het uitgesproken ambitieniveau en deels een gevolg van autonome ontwikkelingen, maar komt ook door open-einde regelingen en verplichte uitvoering van wettelijke taken. Dit leidt tot conflicterende kaders. Het is daardoor niet meer mogelijk dit tekort op te lossen binnen het sociaal domein (een kader dat nadrukkelijk door de raad is meegegeven) zonder daarbij keuzes te maken in bestaand beleid (het tweede kader dat nadrukkelijk door de raad is meegegeven). Daarom zijn drie scenario's ontwikkeld die voorzien in een sluitende begroting, waarbinnen keuzes worden voorgelegd die op korte termijn te realiseren zijn.

1.2. Achtergrond ontwikkeling financiën sociaal domein

De kosten voor het sociaal domein waren lange tijd lager dan de inkomsten die we hiervoor vanuit het Rijk ontvingen. Hierdoor heeft het sociaal domein in het verleden, o.a. via het afkomen van de Wmo-reserve, ruim bijgedragen aan de algemene reserve. Daarnaast heeft vanuit de transformatiegedachte het sociaal domein de afgelopen periode ruim bijgedragen aan taken die strikt gezien niet tot de (wettelijke) taken binnen het sociaal domein behoren. Voorbeelden hiervan zijn dekking vanuit sociaal domein voor gebiedsgericht werken, PGA en inclusie. Hiermee is het kader dat het sociaal domein een gesloten systeem is, de afgelopen jaren niet geheel consequent doorgevoerd. Het sociaal domein heeft in het verleden onvoldoende mogelijkheden gehad een goede reserve op te bouwen voor dekking van onverwachte kosten zoals zich nu voordoet.

Hieronder bieden wij allereerst inzicht in de ontwikkeling van het tekort om vervolgens de scenario's uit te werken.

Hieronder volgt een toelichting op de "knoppen" die we gebruiken bij het invullen de scenario's. Daarna volgen de scenario's

Tabel 1. Overzicht sturingsmechanismen

Maatregelen	Toelichting	(maatschappelijke) consequenties maatregel
Extra inkomsten		
Integratie-uitkeringen	Reguliere aanpassing budget op integratie-uitkeringen sociaal domein en Wmo.	nvt
Aandeel algemene middelen	Zoals aangekondigd in de notitie meicirculaire bij het juni-overleg, stijgt de algemene uitkering (vrij besteedbaar). Daarnaast kan de algemene reserve worden aangewend ter dekking.	nvt
Stijging maatstaf minderheden	Een deel van deze stijging wordt toegerekend aan programma 3.	nvt
Reserve SD	De reserve Sociaal Domein bedraagt € 3,4 miljoen (stand jaarrekening 31-12-16) en is opgebouwd uit een investeringsgedeelte (€ 808.000) en uit een deel om niet geprognoseerde tekorten op te vangen voortkomend uit de wettelijke taken binnen het sociaal domein (open-einde regelingen). De reserve Sociaal Domein heeft daarmee het karakter van een open-einde regeling. De raad heeft het saldo van deze reserve gemaximaliseerd.	nvt
Extra BUIG budget statushouders	<p>In 2016 is een extra rijksvergoeding BUIG ontvangen van € 143.605 in verband met de verhoogde asielinstream. Dit betreft een voorschot op de BUIG dat voor de jaren 2018 t/m 2025 wordt verstrekt. Gedurende deze periode wordt het verstrekte voorschot weer gekort op de rijksbijdrage. Doordat de instroom pas in december heeft plaatsgevonden, is in 2016 geen beroep gedaan op het voorschot. Het betreffende bedrag is opgenomen als budgetreservering.</p> <p>In 2017 is opnieuw een aanvraag ingediend voor een extra rijksvergoeding BUIG.</p> <p>Zowel het ontvangen bedrag 2016 als 2017 wordt in de jaarrekening 2017 meegenomen als budgetreservering naar 2018 en ingezet als incidentele dekking 2018.</p>	nvt
Incidenteel statushouders	Een belangrijk deel van de extra kosten van Ferm Werk ontstaat door het grotere aantal statushouders. De gemeente is in 2016 en 2017 gedeeltelijk gecompenseerd door het rijk. Het budget voor 2017 zal niet volledig worden uitgeput in 2017, een belangrijk deel kan worden overgeheveld naar 2018. Een gedeelte daarvan is beschikbaar ter dekking van de extra kosten Ferm Werk.	nvt
Subsidie kinderopvang (programma 5)	Het ingezette beleid op kinderopvang resulteert in structurele onderuitputting van het budget. Opvoeren van dit budget als mogelijke dekking binnen programma 3 is verdedigbaar omdat onderdeel van de financiële opgave binnen programma 3 de inzet van jeugdhulpwerkers op scholen is (link met programma 5 onderwijs)	Aframen van dit budget heeft consequenties voor de ruimte binnen dit beleid om (nieuwe) initiatieven te ontwikkelen die passen binnen de onderwijsagenda/onderwijsbeleid
Subsidie peuteropvang (programma 5)	Het ingezette beleid peuteropvang resulteert in structurele onderuitputting van het budget. Opvoeren van dit budget als mogelijke dekking binnen programma 3 is verdedigbaar omdat onderdeel van de financiële opgave binnen programma 3 de inzet van jeugdhulpwerkers op scholen is (link met programma 5 onderwijs)	Aframing van dit budget heeft consequenties voor de ruimte binnen dit beleid om (nieuwe) initiatieven te ontwikkelen die passen binnen de onderwijsagenda/onderwijsbeleid.
Algemeen		

Organisatiekosten	Door de transformatie van het sociaal domein is structureel extra formatie nodig om alle nieuwe taken uit te kunnen voeren en het ingezette beleid voort te zetten. Uitwerking en onderbouwing van deze maatregel wordt betrokken bij de taskforce sociaal domein.	Terugdraaien van deze maatregel zal leiden tot verregaande consequenties voor de uitvoering van het ingezette beleid en de transformatie. Ook zal het ambitieniveau dan moeten worden bijgesteld.
Taakstelling taskforce	Deze taakstelling is nader in te vullen door de taskforce Sociaal Domein.	Nader te bepalen na invulling van de taakstelling door de taskforce Sociaal Domein.
Inclusie	Voor de uitvoering en coördinatie van de pilots vanuit het Plan van aanpak Woerden Inclusief is in 2018 en 2019 budget nodig. Dit budget is door de raad beschikbaar gesteld in juni 2017, deels vanuit het participatiebudget en deels vanuit de reserve Sociaal Domein. Door schrappen van de taak en behouden budget kan ruimte ontstaan om de overige tekorten binnen programma 3 te dekken.	Terugdraaien van het ingezette beleid heeft tot gevolg dat de pilots niet kunnen worden ingevoerd, dat de gemeente Woerden niet voldoet aan de in het VN-verdrag opgenomen verplichtingen m.b.t. inclusief beleid, en dat het verkregen draagvlak voor de ingezette veranderingen onder inwoners en organisaties zal verdwijnen.
Saldo thema 2 Gezondheid en bewegen		
Preventie gezondheid en bewegen	Het ingezette beleid op preventief gezondheidsbeleid resulteert in een structurele onderuitputting van het budget.	Aframing van dit budget heeft consequenties voor de ruimte binnen dit beleid om (nieuwe) initiatieven te ontwikkelen die passen binnen het preventieve gezondheidsbeleid.
Saldo thema 3 Groei, Ontwikkeling en leren		
1e lijns Jeugd-GGZ	In samenwerking met de huisartsen zetten we een deskundige onafhankelijke derde partij in voor intake in de Jeugd-GGZ. Businesscases in andere regio's leveren een besparing op. Wij ramen 10%.	Meer onderzoek en experimenten zijn wenselijk om deze taakstelling goed te kunnen onderbouwen en structureel door te voeren.
Taakstelling maatwerk voorzieningen	De jaarcijfers van voorgaande jaren laten zien dat er een onderuitputting is op het budget voor maatwerkvoorzieningen op m.n. uitvoering van de Wmo. Daarnaast leidt het ingezette beleid tot een extra investering op voorliggende voorzieningen. De verwachting (gebaseerd op lopende pilots en diverse business cases) is dat de kosten voor maatwerkvoorzieningen sterker zullen dalen dan de investering op voorliggende voorzieningen vraagt waardoor er voor gekozen zou kunnen worden een extra taakstelling in te boeken op de maatwerkvoorzieningen. Overigens betreft dit budget een open-einde regeling waardoor de te boeken taakstelling nooit met 100% zekerheid te realiseren is.	Het is nog niet volledig duidelijk welke consequenties deze beleidslijn heeft op de lange termijn op zowel de kosten als efficiëntie (tevredenheid en effect van de ingezette ondersteuning). Meer onderzoek en experimenten zijn zeer wenselijk om deze taakstelling goed te kunnen onderbouwen en structureel door te voeren.

Onderwijszorg arrangementen	In de periode van 2015 tot 2016 hebben de gemeente Woerden, het samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Regio Utrecht West (RUW) en drie scholen voor voortgezet onderwijs in Woerden geëxperimenteerd met de inzet van jeugdhulpwerkers op het voortgezet onderwijs. Dit experiment is mede op verzoek van de scholen voor voortgezet onderwijs in Woerden in het kader van de transformatie van de jeugdzorg gestart in de vorm van een pilot. Uit de eerste evaluaties van deze pilot blijkt dat dit een potentiële besparing op kan leveren.	Het is nog niet duidelijk welke consequenties deze aanpak heeft op de lange termijn op zowel de kosten als efficiëntie (tevredenheid en effect van de ingezette ondersteuning) Meer onderzoek en experimenten zijn zeer wenselijk om deze taakstelling goed te kunnen onderbouwen en structureel door te voeren.
4. Maatschappelijke ondersteuning en betrokkenheid		
Subsidie maatschappelijk werk	Het geraamde budget voor subsidie maatschappelijk werk leidt tot een structurele onderuitputting van het budget.	Aframing van dit budget zal ertoe leiden dat mogelijke toename van het beroep op het maatschappelijk werk en compensatie van loon- en prijsstijging niet meer binnen het huidige budget kunnen worden opgevangen.
Regieondersteuning	Cf. het ingezette beleid, en cf de wettelijke verplichtingen heeft de gemeente Woerden Kwadraad en Welzijn Woerden opdracht gegeven regieondersteuning uit te voeren. De nieuwe opzet leidt tot extra kosten.	Aframing van dit budget leidt ertoe dat er minder regieondersteuning beschikbaar is voor cliënten die hier een beroep op willen doen. Bovendien worden daardoor al gemaakte afspraken met maatschappelijke partners geschonden.
Financiële ruimte op arbeidsmatige dagbesteding	Uitwerking en onderbouwing wordt betrokken bij de taskforce sociaal domein	Uitwerking en onderbouwing wordt betrokken bij de taskforce sociaal domein

5. Werk en inkomen		
Armoedebestrijding	Door de ingezette nieuwe werkwijze (gekanteld armoedebeleid) voert de inwoner meer regie op de levensgebieden waarop financiële ondersteuning nodig is. Deze werkwijze past binnen de beleidskaders die met elkaar zijn vastgesteld.	Aframing van dit budget leidt tot aanpassing van al ingezet beleid waardoor het gekantelde armoedebeleid en het maatwerkfonds niet kan worden uitgevoerd.
Oplossingen binnen begroting FW	De raad en college hebben de ambitie uitgesproken voor realisatie van 35 fte garantiebanen en 10,7 fte nieuw beschut. Door deze ambitie naar beneden bij te stellen kunnen de kosten dalen.	Consequentie is dat we niet aan de met elkaar vastgestelde ambities kunnen voldoen (wel aan de wettelijke norm van 8 fte beschutte werkplekken).
Taakstelling FW	In de begroting Ferm Werk wordt uitgegaan van 2 fte extra participatieconsulenten ten behoeve van inwoners met een (te) grote afstand tot de arbeidsmarkt. Ferm Werk wordt gevraagd deze extra formatie niet te realiseren. Activiteiten leiden niet tot extra uitstroom uit de uitkering en er bestaat geen zekerheid dat inzet van extra formatie daadwerkelijk leidt tot meer participatie. De taakstelling op de uitvoeringskosten Ferm Werk voor de jaren 2019 e.v. is onderwerp van gesprek in de taskforce sociaal domein.	Consequentie van het niet inzetten van 2 extra participatieconsulenten is dat de huidige activiteiten voor de (groeierende) doelgroep van inwoners met een (te) grote afstand tot de arbeidsmarkt niet kunnen worden geïntensiveerd. De ondersteuning van deze inwoners richting zinvolle dagbesteding en vrijwilligerswerk zal minimaal zijn.
Oplossingen binnen participatiebudget	Dit budget wordt jaarlijks gebruikt voor financiering van extra inspanningen m.n. gericht op participatie van inwoners met een (te) grote afstand tot de arbeidsmarkt. Voor 2018 zijn al een aantal verplichtingen voor dit budget opgenomen.	Aframing van dit budget voor 2018 e.v. heeft tot consequentie dat er ook vanuit dit budget geen extra inspanningen kunnen worden uitgevoerd terwijl dit wel noodzakelijk is gezien de toename van het aantal inwoners die tot deze doelgroep behoort en het vastgestelde beleid dat primair is gericht op het bevorderen van participatie indien mogelijk door het verrichten van betaald werk.
6. Leefomgeving		
Gebiedsgericht werken	Dit budget is noodzakelijk om de twee pilots met wijkambtenaren voor 18 uur per week in de nader te bepalen wijk en dorp in te kunnen zetten. Dit budget is door de raad beschikbaar gesteld in juni 2017 vanuit de Algemene Reserve. Door schrappen van de taak en behouden budget kan ruimte ontstaan om de overige tekorten binnen programma 3 te dekken.	Door aframing van dit budget kunnen de pilots niet worden uitgevoerd.
7 Veiligheid		
Persoonsgerichte aanpak	Bij financiële ruimte op programma 3 is dekking gevonden binnen programma 3. Bij tekorten op programma 3 kan worden besloten om dekking te zoeken binnen programma 1.	Dekking voor PGA leidt tot de noodzaak om keuzes te maken op programma 1 veiligheid.

1.4. Scenario 1.

Scenario 1	2018	2019	2020	2021
Opgave programma 3	€ 2.525.160-	€ 2.452.660-	€ 2.557.660-	€ 2.557.660-
Saldo maatregelen programma 3	€ 3.345.116	€ 2.913.462	€ 2.883.279	€ 2.931.006
Extra inkomsten	€ 1.001.956	€ 502.802	€ 669.619	€ 717.346
wv bijstelling Integratie-uitkeringen	€ 334.063	€ 335.574	€ 453.348	€ 453.348
wv aandeel algemene middelen				
wv stijging maatstaf minderheden	€ 117.893	€ 167.228	€ 216.271	€ 263.998
wv reserve SD				
wv extra inkomsten BUIG statushouders	€ 300.000	€ -	€ -	€ -
wv incidenteel statushouders	€ 250.000			
wv subsidie kinderopvang (programma 5)				
wv Subsidie peuteropvang (programma 5)				
Algemeen	€ 953.160	€ 680.660	€ 560.660	€ 560.660
wv Organisatiekosten	€ 833.160	€ 560.660	€ 560.660	€ 560.660
wv Inclusie	€ 120.000	€ 120.000		
Saldo thema 2 Gezondheid en bewegen	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
wv preventie gezondheid en bewegen	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Saldo thema 3 Groei, Ontwikkeling en leren	€ 250.000	€ 390.000	€ 390.000	€ 390.000
wv 1e lijns Jeugd-GGZ	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
wv taakstelling maatwerkvoorzieningen	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
wv Onderwijszorgarrangementen		€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000
Saldo thema 4 Maatschappelijke ondersteuning	€ 90.000	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000
wv subsidie maatschappelijk werk	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
wv regieondersteuning	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
wv Financiële ruimte op arbeidsmatige dagbesteding		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Saldo thema 5 Werk en Inkomen	€ 781.000	€ 781.000	€ 781.000	€ 781.000
wv Armoedebestrijding	€ 145.000	€ 145.000	€ 250.000	€ 250.000
wv Oplossingen binnen begroting FW	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000
wv Taakstelling FW	€ 183.000	€ 183.000	€ 183.000	€ 183.000
wv oplossingen binnen participatiebudget	€ 433.000	€ 433.000	€ 433.000	€ 433.000
Saldo thema 6 Leefomgeving	€ 77.000	€ 77.000	€ -	€ -
wv Gebiedsgericht werken	€ 77.000	€ 77.000		
Saldo Veiligheid	€ 162.000	€ 162.000	€ 162.000	€ 162.000
wv Persoonsgerichte aanpak	€ 162.000	€ 162.000	€ 162.000	€ 162.000
Eindsaldo programma 3	€ 819.956	€ 460.802	€ 325.619	€ 373.346

Toelichting scenario 1

In dit scenario wordt het uitgangspunt strikt toegepast dat problemen in het sociaal domein daarbinnen worden opgelost. In bovenstaand scenario zijn alle mogelijke maatregelen met bijbehorende financiële consequenties in beeld gebracht. Dit scenario leidt daardoor tot een overschot binnen programma 3. Deze ruimte binnen het programma kan betrokken worden bij de invulling van de taskforce sociaal domein. Het terugdraaien van het hierboven benoemde reeds vastgestelde beleid zoals inclusie, regieondersteuning en armoedebestrijding grijpt drastisch in op de reeds ingezette verbeteringen in het sociaal domein van de afgelopen jaren. Dit scenario breekt daarmee met de ingezette en gezamenlijk gekozen beleidslijn voor het sociaal domein. Ook het reduceren van ambtelijke capaciteit heeft ernstige gevolgen. Hierdoor kan de al ingezette transformatie niet verder worden waargemaakt. Ook heeft dit consequenties op tal van andere taakvelden zoals de informatievoorziening richting raad, de vertegenwoordiging van de gemeente in regionale samenwerkingen, de contacten met zorgaanbieders en maatschappelijke partners, uitbreiding van het welzijnsaanbod (zoals welzijn op recept en valpreventie), verbetering van maatwerk en meer.

De oplossingen binnen de begroting Ferm Werk 2018 bestaan uit:

- uitgaan van meer actuele cijfers over de economische ontwikkeling en de te verwachten uitstroom naar werk met als effect dat kan worden gerekend met een kleiner aantal inwoners met een uitkering levensonderhoud. Dit heeft gevolgen voor de uitgaven grote geldstroom en de uitgaven kleine geldstroom

- uitgaan van een meer realistische verwachting van het aantal te realiseren garantiebanen en beschutte werkplekken. Gezien de (landelijke) problemen met het vinden van voldoende kandidaten voor garantiebanen (opgenomen in het doelgroep register) is bijstelling naar beneden verantwoord. Dat geldt ook voor het aantal beschutte werkplekken zij het dat Woerden wettelijk verplicht is 8 fte te realiseren. In de begroting Ferm Werk is uitgegaan van 10,7 fte.

Hierbij past de opmerking dat over bovenstaande besparingen geen zekerheid bestaat. Bij beide gaat het om open einde regelingen. Op de daarmee verbonden uitgaven hebben we maar beperkt invloed.

De taakstelling Ferm Werk heeft voor 2018 betrekking op het niet aantrekken van twee extra participatieconsulenten. Deze staan overigens wel in de vastgestelde begroting Ferm Werk 2018. Formeel dienen de kosten te worden overgenomen in de gemeentelijke begroting. Het niet inzetten van deze extra formatie en het tegelijkertijd volledig aframen van het gemeentelijk participatiebudget heeft als effect dat grotendeels afscheid genomen wordt van het beleid om inwoners met een (te) grote afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen bij het vergroten van hun participatie in de samenleving en het gaan verrichten van vrijwilligerswerk.

1.5. Scenario 2

Scenario 2	2018	2019	2020	2021
Opgave programma 3	€ 2.525.160-	€ 2.452.660-	€ 2.557.660-	€ 2.557.660-
Saldo maatregelen programma 3	€ 2.525.160	€ 2.452.660	€ 2.557.660	€ 2.557.660
Extra inkomsten	€ 1.857.160	€ 827.802	€ 769.619	€ 817.346
wv bijstelling Integratie-uitkeringen	€ 334.063	€ 335.574	€ 453.348	€ 453.348
wv aandeel algemene middelen (zie dekkingsplan)	€ 225.000		€ -	€ -
wv stijging maatstaf minderheden	€ 117.893	€ 167.228	€ 216.271	€ 263.998
wv reserve SD	€ 530.204	€ 225.000		
wv extra inkomsten BUIG statushouders	€ 300.000			
wv incidenteel statushouders	€ 250.000			
wv subsidie kinderopvang (programma 5)	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
wv Subsidie peuteropvang (programma 5)	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Algemeen	€ -	€ 316.858	€ 380.041	€ 332.314
wv Organisatiekosten				
wv Taakstelling Taskforce		€ 316.858	€ 380.041	€ 332.314
wv Inclusie				
Saldo thema 2 Gezondheid en bewegen	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
wv preventie gezondheid en bewegen	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Saldo thema 3 Groei, Ontwikkeling en leren	€ 250.000	€ 390.000	€ 390.000	€ 390.000
wv 1e lijns Jeugd-GGZ	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
wv taakstelling maatwerkvoorzieningen	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
wv Onderwijszorgarrangementen		€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000
Saldo thema 4 Maatschappelijke ondersteuning	€ 40.000	€ 240.000	€ 240.000	€ 240.000
wv subsidie maatschappelijk werk	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
wv regieondersteuning				
wv Financiële ruimte op arbeidsmatige dagbesteding		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Saldo thema 5 Werk en Inkomen	€ 348.000	€ 648.000	€ 748.000	€ 748.000
wv Armoedebestrijding				
wv Oplossingen binnen begroting FW	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000
wv taakstelling FW	€ 183.000	€ 183.000	€ 183.000	€ 183.000
wv oplossingen binnen participatiebudget	€ -	€ 300.000	€ 400.000	€ 400.000
Saldo thema 6 Leefomgeving	€ -	€ -	€ -	€ -
wv Gebiedsgericht werken				
Saldo Veiligheid	€ -	€ -	€ -	€ -
wv Persoonsgerichte aanpak				
Eindsaldo programma 3	€ -	€ -	€ -	€ -

Toelichting scenario 2

Scenario 2 houdt het midden tussen scenario 1 (alles oplossen binnen sociaal domein) en scenario 3 (maximaal gebruik van algemene middelen en reserves). Het is gebaseerd op het idee dat we oplossen binnen het sociaal domein wat wij als college, met tegenzin, als verantwoord ervaren. Bovendien kunnen wij met deze keuzes onderbouwen dat staand beleid kan worden voortgezet en dat wij recht doen aan maatschappelijke partners en - afspraken. Voor het restant dat wij niet op een verantwoorde wijze kunnen oplossen binnen programma 3, wordt in dit scenario een beperkt beroep gedaan op de algemene middelen.

Ook worden in dit scenario de lange termijn beleidskeuzes nadrukkelijker overgelaten aan de nieuw te vormen coalitie en betrokken bij de taskforce Sociaal Domein. Dit is terug te zien door het opnemen van de taakstellingen taskforce sociaal domein en Ferm Werk vanaf 2019. De oplossingen binnen de begroting Ferm Werk 2018 zijn dezelfde als benoemd in scenario 1. In scenario 2 vindt in 2018 geen aframing van het gemeentelijk participatiebudget plaats. Vanaf 2019 wordt wel aframing van het participatiebudget ingezet er dekking, maar de eventuele keuze hiervoor kan betrokken worden bij de taskforce sociaal domein. In 2018 blijven er zodoende middelen om (eventueel in samenwerking met Ferm Werk) in te zetten ter bevordering van participatie in de samenleving door inwoners met een (te) grote afstand tot de arbeidsmarkt.

1.6. Scenario 3

Scenario 3	2018	2019	2020	2021
Opgave programma 3	€ 2.525.160	€ 2.452.660	€ 2.557.660	€ 2.557.660
Saldo maatregelen programma 3	€ 2.525.160	€ 2.452.660	€ 2.557.660	€ 2.557.660
Extra inkomsten	€ 2.210.160	€ 1.421.671	€ 1.171.870	€ 1.206.678
wv bijstelling Integratie-uitkeringen	€ 334.063	€ 335.574	€ 453.348	€ 453.348
wv aandeel algemene middelen	€ 738.204	€ 746.869	€ 402.251	€ 389.332
wv stijging maatstaf minderheden	€ 117.893	€ 167.228	€ 216.271	€ 263.998
wv reserve SD	€ 370.000	€ 72.000		
wv extra inkomsten BUIG statushouders	€ 300.000	€ -	€ -	€ -
wv incidenteel statushouders	€ 250.000			
wv subsidie kinderopvang (programma 5)	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
wv Subsidie peuteropvang (programma 5)	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Algemeen	€ -	€ 305.989	€ 660.790	€ 625.982
wv Organisatiekosten				
wv Taakstelling Taskforce		€ 305.989	€ 660.790	€ 625.982
wv Inclusie				
Saldo thema 2 Gezondheid en bewegen	€ -	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
wv preventie gezondheid en bewegen		€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Saldo thema 3 Groei, Ontwikkeling en leren	€ 150.000	€ 290.000	€ 290.000	€ 290.000
wv 1e lijns Jeugd-GGZ	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
wv taakstelling maatwerkvoorzieningen				
wv Onderwijszorgarrangementen		€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000
Saldo thema 4 Maatschappelijke ondersteuning	€ -	€ 240.000	€ 240.000	€ 240.000
wv subsidie maatschappelijk werk		€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
wv regieondersteuning				
wv Financiële ruimte op arbeidsmatige dagbesteding		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Saldo thema 5 Werk en Inkomen	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000
wv Armoedebestrijding				
wv Oplossingen binnen begroting FW	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000
wv taakstelling FW				
wv oplossingen binnen participatiebudget	€ -			
Saldo thema 6 Leefomgeving	€ -	€ -	€ -	€ -
wv Gebiedsgericht werken				
Saldo Veiligheid	€ -	€ -	€ -	€ -
wv Persoonsgerichte aanpak				
Eindsaldo programma 3	€ -	€ -	€ -	€ -

Toelichting scenario 3

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is scenario 3 gebaseerd op de aanname dat er niet gesneden wordt binnen het sociaal domein. Nieuw beleid wordt dus feitelijk conform de afspraak voortgezet en de ambtelijke organisatie behoudt de bijbehorende capaciteit om het uit te voeren. Uitzondering hierop vormen de genoemde maatregelen m.b.t. de begroting Ferm Werk omdat die zijn gebaseerd op een meer actuele en realistische verwachting van het aantal inwoners met een uitkering levensonderhoud. In scenario 3 is geen taakstelling Ferm Werk opgenomen (de extra consulenteninzet blijft gehandhaafd) en blijft het participatiebudget ongemoeid, niet alleen in 2018 maar ook in de jaren daarna.

Er wordt in dit scenario vooral een beroep gedaan op de inzet van algemene middelen om het staande beleid binnen het sociaal domein te continueren. Ook onttrekken wij minder aan de reserve sociaal domein dan in scenario 2. Ten aanzien van de vorige scenario's hanteren wij in Programma 3 meer financiële speelruimte. Dit komt vooral een volgend college ten goede die zodoende beleidsmatige keuzes kan maken en nieuw beleid kan financieren. Feitelijk creëert dit scenario de formatieruimte voor na 15 maart 2018 voor het Sociaal Domein.

2. Onderbouwing advies gemeenteraad en verschil tussen scenario 2 en 3

In de vorige paragrafen legde het college drie (financiële) scenario's aan u voor. Daarmee voorziet het college u in de keuzes die wij per direct (2018) kunnen doorvoeren en die vervolgens effect sorteren. Uiteraard zijn andere keuzes mogelijk met grotere (middel-)lange termijn effecten. Daarover zal de taskforce voor de verkiezingen zich buigen. Ondanks het inzicht in de mogelijke maatregelen in scenario 1, ontraadt het college dit scenario sterk. Door maatregelen uit scenario 1 te kiezen wordt het college gedwongen om te breken met bestaande kaders en daarmee met het ingezette (en reeds uitgevoerde) beleid in het Sociaal Domein. Daarom volgt in de tabel hieronder een overzicht van de verschillen tussen scenario's 2 en 3 in 2018, gevolgd door het advies van het college aan uw raad.

Tabel 2. Verschil scenario 2 ten opzichte van scenario 3

Maatregel	Scenario 2	Scenario 3
Algemene middelen	In scenario 2 lost Woerden meer op binnen het sociaal domein. Dat betekent dat er meer wordt bezuinigd op Programma 3 en minder gebruikt wordt gemaakt (€ 225.000,-) van de Algemene Uitkering en de Algemene Reserve.	Scenario 3 wordt de dekking voor knelpunten meer gevonden in de stijging van de Algemene Uitkering en het gebruik van de Algemene Reserve (€ 555.097). Dit resulteert in minder bezuinigingen op Programma 3, maar in bezuinigingsdruk op andere delen van de Programmabegroting.
Reserve SD	Om de begroting in 2018 te laten sluiten, wordt in dit scenario € 530.204,- onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.	In scenario 3 wordt meer gedekt uit de algemene middelen en minder uit het SD. Daarom ook een lagere onttrekking in dit scenario aan de reserve Sociaal Domein (€ 370.000,-)
Preventie gezondheid en bewegen	Het huidige beleid kan worden voortgezet. De bezuiniging (€ 30.000,-) betreft een structurele onderuitputting.	Het huidige beleid kan worden geïntensiveerd. De onderuitputting kan (door een volgend college) worden ingezet voor nieuw beleid.
Taakstelling maatwerkvoorzieningen	In scenario 2 komt er een taakstelling (€ 100.000) op het budget voor de maatwerkvoorzieningen. Het college raamt de taakstelling als verwacht effect op het ingezette beleid. Het is de verwachting dat in toenemende mate inwoners een beroep doen op voorliggende voorzieningen in plaats van maatwerkvoorzieningen. Als gedurende het jaar blijkt dat de lijn van 2-1-0 in financiële zin onvoldoende wordt gerealiseerd, dan zijn er een drietal andere opties, namelijk: 1. Aanpassen tarieven (waar mogelijk) 2. Verhogen eigen bijdragen 3. Beleid(s)regels aanpassen. Dit leidt vermoedelijk tot 1) minder zorgaanbieders, 2) meer zorgmijding en 3) een hogere ontevredenheid van cliënten.	Scenario 3 kent geen taakstelling op het maatwerk. Dit betekent dat het huidige beleid kan worden voortgezet zonder tariefsverlaging, verhoging van eigen bijdragen en/of strenger indiceren.
Subsidie maatschappelijk werk	Het huidige beleid kan worden voortgezet. De bezuiniging (€ 40.000,-) betreft een structurele onderuitputting.	Het huidige beleid kan worden geïntensiveerd. De onderuitputting kan (door een volgend college) worden ingezet voor nieuw beleid.
Werk en inkomen	In scenario 2 wordt er van uitgegaan dat Ferm Werk afziet van het intensiveren van de ondersteuning van inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en dat vanaf 2019 ook het gemeentelijk participatiebudget (met een vergelijkbaar doel) fors wordt verlaagd.	In scenario 3 blijft het beleid met betrekking tot inwoners met een (te) grote afstand tot de arbeidsmarkt overeind. Ferm Werk krijgt de gelegenheid extra formatie hiervoor aan te trekken en het gemeentelijk participatiebudget blijft ongemoeid

2.1. Geadviseerd scenario

Het college adviseert scenario 2 aan uw raad. Dat is ingegeven door het uitgangspunt dat (financiële) problemen zoveel mogelijk worden opgelost binnen Programma 3, waardoor het Sociaal Domein een beperkt(er) beroep doet op algemene middelen. Bovendien (en vooral) staat het college voor het ingezette beleid. Daarbij gaan wij er daadwerkelijk vanuit dat de inzet op voorliggende voorzieningen en de samenwerking in de toegang zal leiden tot een lagere vraag naar maatwerkvoorzieningen. De transformatie is ingezet en komt op gang.

Scenario 1 raden wij af omdat dit scenario verstrekkende gevolgen heeft en breekt met de ingezette en gezamenlijk gekozen beleidslijn voor het sociaal domein. Het sociaal domein kan bovendien niet meer terug naar de ambtelijke bezetting van voor de decentralisaties.